

TANULÓI VÉLEKEDÉSEK A DOLGOZATOKRÓL ÉS AZOK TANÍTÁSRA, TANULÁSRA GYAKOROLT HATÁSÁRÓL

T-16

Tóth Edit

MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

Kulcsszavak: tanulói attitűdök; tantárgyi dolgozatok

Az iskolai dolgozatokból származó visszajelzéseket a tanulók saját perspektívájukból látják, ebből értelmezik többek között eredményeiket, a dolgozatok tudásukra, tanulásukra gyakorolt hatását; s a visszajelzések formálják a tanulók érzelmi viszonyulását a dolgozatokhoz. Kevés vizsgálat foglalkozik azzal, hogyan értelmezik a mérési szituációkat és információkat az általános iskolás korú tanulók. Kérdőíves kutatásunkban a tanulók dolgozatokkal kapcsolatos attitűdjeit vizsgáltuk; arra keressük a választ, hogy állításaink alkalmasak-e a probléma vizsgálatára, milyen dimenziókba rendeződnek, s ezek milyen összefüggésben állnak egymással és a tanulmányi átlaggal.

Vizsgálatunkat a Szegedi Iskolai Longitudinális Program keretében végeztük, 2018 tavaszán 7. évfolyamos tanulók (N=2899) körében. A tanulók 30, a dolgozatírással kapcsolatos attitűdöket vizsgáló állítást értékelték ötfokú Likert-skálán; a kérdőív adaptált tételeket is tartalmazott (Brown & Harris, 2012). A változókat a következő elméleti dimenzióba soroltuk: a dolgozatok (1) validitásával, (2) tanulásra gyakorolt hatásával, (3) tanításra gyakorolt hatásával, (4) tanulásra ösztönző hatásával, (5) a dolgozatok hasznáival, értelmével kapcsolatos attitűdök, (6) a dolgozatok miatt érzett félelem, szorongás. Az adatgyűjtés tanórai keretek között történt, a válaszadás önkéntes és anonim volt. A kérdőív működését konfirmatív faktoranalízissel, a dimenziók közötti kapcsolatokat a strukturális egyenletek modellezése módszerével vizsgáltuk.

A faktoranalízis eredményei megerősítették az elméleti modellhez való illeszkedést ($\chi^2=734,1$, $df=181$, $p<0,01$, $CFI=0,925$, $TLI=0,913$, $RMSEA=0,044$, $SRMR=0,046$). A strukturális egyenletek modellezés ($\chi^2=547,57$ $df=104$, $p<0,01$, $CFI=0,940$, $TLI=0,940$, $RMSEA=0,046$, $SRMR=0,040$) eredményei alapján a tanulók tanulmányi átlaga és (1) a dolgozatok validitásával kapcsolatos attitűdök ($\beta=-0,27$), (2) a dolgozatok tanulásra gyakorolt hatásával kapcsolatos attitűdök ($\beta=0,29$) és (3) a dolgozatok miatt érzett félelem/szorongás között kapcsolat mutatható ki. A dolgozatok validitásával kapcsolatos vélekedés függ attól, hogy a tanuló mennyire látja ösztönző hatásának a dolgozatok eredményét ($\beta=-0,48$), illetve, a dolgozatok miatt érzett szorongás érzésétől ($\beta=0,24$). Azt, hogy a tanuló hogyan látja a dolgozatok tanulásra gyakorolt hatását, összefügg azzal, hogyan érzékeli a dolgozatok ösztönző hatását a tanulásra ($\beta=-0,48$), mennyiben fél, szorong a dolgozatok miatt (0,31), illetve hogyan látja a dolgozatok hasznát, értelmét ($\beta=-0,22$). Ugyanez a három dimenzió hatást gyakorol arra, hogy a tanulók hogyan látják a dolgozatok eredményeinek hatását a tanításra ($\beta_1=0,25$; $\beta_2=0,15$; $\beta_3=-0,32$).

Eredményeink arra utalnak, hogy a kérdőív használható a tanulók értékeléssel kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálatára; az összefüggésvizsgálatok rámutattak a vizsgált jelenség komplexitására. Eredményeink kiindulópontként szolgálhatnak további kutatásokhoz, s a pedagógiai munka támogatásához.